

1^{ος} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

I. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Το κείμενο που ακολουθεί ανήκει στο έργο *Αλήθεια ἢ περὶ Ἀληθείας* του σοφιστή Αντιφώντα, που έζησε στην Αθήνα τον 5^ο αιώνα π. Χ. και υπήρξε σύγχρονος του Σωκράτη. Στην πολιτική αυτήν πραγματεία ο σοφιστής θέτει ανθρωπολογικά ερωτήματα και προσκομίζει στο προσκήνιο της ιστορίας μια νέα ερμηνεία της κοινωνικής πραγματικότητας.

Τοὺς ἐκ καλῶν πατέρων ἐπαιδούμεθα τε καὶ σεβόμεθα, τοὺς δὲ ἐκ μὴ καλοῦ οἴκου ὄντας οὔτε ἐπαιδούμεθα οὔτε σεβόμεθα· ἐν τούτῳ δὲ πρὸς ἀλλήλους βεβαρβαρώμεθα, ἐπεὶ φύσει πάντα πάντες ὁμοίως πεφύκαμεν καὶ βάρβαροι καὶ Ἕλληνες εἶναι σκοπεῖν δὲ παρέχει τὰ τῶν φύσει ὄντων ἀναγκαίων πᾶσιν ἀνθρώποις· πορίσαι τε κατὰ ταῦτα πᾶσι, καὶ ἐν πᾶσι τούτοις οὔτε βάρβαρος ἀφώριστα δ' ἡμῶν οὐδεὶς οὔτε Ἕλλην· ἀναπνέομέν τε γὰρ εἰς τὸν ἀέρα ἅπαντες κατὰ τὸ στόμα καὶ κατὰ τὰς ῥίνας καὶ ἐσθίομεν χερσὶν ἅπαντες.

Αντιφῶν, Ἀλήθεια ἢ Περί Ἀληθείας, Β44, 47 Β2

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

ἐπαιδούμεθα = ντρεπόμαστε, δείχνουμε σεβασμό, υπολογίζουμε
σκοπεῖν δὲ παρέχει τὰ [πράγματα] τῶν φύσει ὄντων ἀναγκαίων πᾶσιν ἀνθρώποις·

πορίσαι: πορίζω = αποκτώ

ἀφώριστα: ἀφορίζομαι = εξαιρούμαι, διαφέρω

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική γλώσσα το παραπάνω κείμενο, αξιοποιώντας το βοηθητικό σχολιασμό που σας δίνεται.

MON. 20

2. Να συμπληρώσετε το σταυρόλεξο και, στη συνέχεια, να μεταφέρετε τις απαντήσεις σας με πεζά γράμματα και πολυτονικά στο τετράδιό σας, σύμφωνα με το πρότυπο που ακολουθεί.

*	1	2	3	4	5	6
1						
2			■		■	■
3		■	■			
4				■		■
5		■				
6	■	■		■		■

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

1. Μία η Αθήνα, εδώ πολλές στη δοτική
2. Υποθετικό, αοριστολογικό και δυνητικό
3. Πρόθεση της ...υποταγής
4. Άνοιξη ...αρχαίων
5. Οδηγεί στο αποτέλεσμα μιας αριθμητικής πράξης

ΚΑΘΕΤΩΣ

1. Φώναζε τον πατέρα στην αρχαία Ελλάδα
2. Υπάρχει και Υπέρτατο...
3. Αρχαίων ...μύτη
4. Αόριστος β' του φεύγω στα ...μισά του
5. Πρώτη στην ...προσοχή

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΜΕ ΠΙΕΖΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΟΝΙΚΑ

ΚΑΘΕΤΩΣ

- 1-----
- 2-----
- 3-----
- 4-----
- 5-----

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

- 1-----
- 2-----
- 3-----
- 4-----
- 5-----

3. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους της στήλης Α, επιλέγοντας το γράμμα που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση και αντιγράφοντάς το στο τετράδιό σας.

*	Α	Β	Γ
1	Τους ἐκ καλῶν πατέρων	Αντικείμενο ρήματος	Εμπρόθετος προσδιορισμός καταγωγής στο ρήμα ἐπαιδούμεθα
2	ὁμοίως	Επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα πεφύκαμεν	Επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο ρήμα πεφύκαμεν
3	Ἕλληνες	Κατηγορούμενο στο εννοούμενο ἡμεῖς	Επεξήγηση στο εννοούμενο ἡμεῖς
4	χερσίν	Αντικείμενο στο ρήμα ἐσθίομεν	Δοτική μέσου/οργάνου στο ρήμα ἐσθίομεν
5	ἅπαντες	Επιθετικός προσδιορισμός στο εννοούμενο ἡμεῖς	Κατηγορηματικός προσδιορισμός στο εννοούμενο ἡμεῖς

MON. 10

4. Με ποια λέξη του αρχαιοελληνικού κειμένου παρουσιάζει ετυμολογική συγγένεια καθεμία από τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις:

εμφύλιος, αριστούχος, διορισμός, κάτοικος, έμπορος, αναιδής, πνεύμονας, ουσιαστικός, καλλιτέχνης, καταναγκασμός

MON. 20

5. «ἐπεὶ φύσει πάντα πάντες ὁμοίως πεφύκαμεν καὶ βάρβαροι καὶ Ἕλληνες εἶναι»

Ποια αξία αναδεικνύεται στη συγκεκριμένη πρόταση και ποια η στάση της παγκόσμιας κοινότητας σήμερα απέναντι σ' αυτή;

Να διατυπώσετε την άποψή σας σε μία παράγραφο 100-120 λέξεων.

MON. 20

II. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

1. α. Ποιος είναι ο χαρακτήρας των ομηρικών επών;

β. Να αναφέρετε δύο από τις αξίες που εκφράζονται στην Ιλιάδα και δύο στην Οδύσσεια.

MON. 3

2. Να χαρακτηρίσετε σωστές ή λανθασμένες τις ακόλουθες προτάσεις, σημειώνοντας Χ στο αντίστοιχο τετράγωνο.

	Σ	Λ
Η τραγωδία είναι δημιούργημα της μυκηναϊκής εποχής.		
Οι γυναίκες επιτρεπόταν να παρακολουθήσουν τους δραματικούς αγώνες στην αρχαιότητα.		
Ηθικό υπόβαθρο της τραγωδίας αποτελεί το τριαδικό σχήμα: ύβρις – άτη – δίκη.		
Ο κομμός είναι ευχάριστο άσμα που έψαλλε ο χορός.		
Το εκκύκλημα ήταν θεατρικό μηχανήμα για τον από μηχανής θεό.		

MON. 5

3. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς της στήλης Α με τα γράμματα της στήλης Β:

A	B
1. Νόστος	α. Τραγωδία
2. Μήνις	β. Οδύσσεια
3. Κάθαρσις	γ. Ιλιάδα

MON. 6

4. Να δώσετε σύντομα το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων της δραματικής ποίησης: περιπέτεια, αναγνώριση, τραγική ειρωνεία.

MON. 6